

Ženska mirovna agenda 2023.

Ženska mirovna agenda za 2023. godinu predstavlja antiratne aktivistkinje koje su svojim delovanjem ostavile neizbrisiv trag u borbi protiv rata, nacionalizma, militarizma. U skladu sa etičkim principom Žena u crnom *Ne u naše ime* one su pružale javni, jasni i glasni nenasilni otpor režimu u Srbiji koji je vršio agresije i vodio ratove u naše ime, a nakon ratova nastavile su da iskazuju otpor svima onima koji poriču, umanjuju, relativizuju ili glorifikuju zločine počinjene u naše ime. Ženska mirovna agenda za 2023. odaje priznanje hrabrim antiratnim aktivistkinjama/braniteljicama ljudskih prava koje su svojom aktivističkom strašću, građanskom hrabrošću, profesionalnim i umetničkim angažmanom dale ogroman doprinos suočavanju s prošlošću i kulturi ljudskih prava. Antiratne aktivistkinje predstavljene u ovoj agendi delovale su unutar Mreže Žena u crnom u Srbiji ili su blisko saradivale sa ŽUC-om. I pored toga što su bile neprestano izložene progonima, napadima, pretnjama, rizicima nisu odustale od borbe, nisu prestale da uznemiravaju vlast i javnost pitanjima o odgovornosti za zlodela u prošlosti i za to su često platile najvišu moguću cenu.

Biljana Jovanović (1953.-1996.)

Književnica, autorka romana *Pada Avala, Psi i ostali, Duša, jedinica moja*, kao i brojnih dramskih tekstova i poezije. Diplomirala je filozofiju u Beogradu. Pružala je otpor svim represivnim politikama, pa je tako tokom osamdesetih bila veoma angažovana u Odboru za zaštitu umetničkih sloboda. Bila je pokretačica inicijativa protiv verbalnog delikta. Zapažena je po svojoj neumornosti u pomaganju žrtava represije. Početkom rata aktivirala se u civilnom pokretu, te je bila jedna od najistaknutijih pokretačica i učesnica antiratnih i antirežimskih akcija. Izgarala je u borbi za ljudsko dostojanstvo. Umrla je u Ljubljani a sahranjena u Beogradu. U izdanju ŽUC-a objavljena je povodom dvadesete godišnjice njene smrti knjiga pod naslovom *Biljana Jovanović – Buntovnica s razlogom (2016.)*. Tu su njeni prozni tekstovi i drame, kao i pregled njenoga političko-aktivističkog angažmana.

Jelena Šantić (1944.-2000.)

Bila je vodeća članica baleta Narodnog pozorišta u Beogradu, dobitnica brojnih nagrada, a istakla se i kao teoretičarka baleta. Od samog početka rata aktivno se uključila u antiratni pokret: jedna od osnivačica Centra za antiratnu akciju i Evropskog pokreta u Srbiji, Beogradskog kruga itd. Osnovala je 1995. godine *Grupu 484*, nesebično pomagala izbeglicama, raseljenim licima, pokrenula mirovni projekat Pakrac. Avgusta 1995. nakon progona civilnog stanovništva iz Krajine Žene u crnom su bile sa Jelenom zajedno na graničnim prelazima i na autoputu, pružajući pomoć u hrani i odeći. 'Jelena me je u jesen 1996. vodila u Pakrac, u male oaze suživota koje je negovala, zajedno smo išle kod romskih ljudi u Kragujevac, u Leskovac i u Valjevo da podržimo antirežimske pobunjenike...' (Staša). Jelena se uvek zalagala za solidarnost između svih marginalizovanih, pobunjenih, nemirnih. Nije se predavala rezignaciji ni onda kad joj je zdravlje bilo ozbiljno načeto. Jelena je živela svoj otpor i pobunu do poslednjeg daha.

JANUAR

Biljana Jovanović (1953.-1996.)

*„Da li su Plitvice, Pakrac, Borovo selo
samo uvod u rat?“*

Jelena Šantić (1944.-2000.)

*„Ja sam svoje očajanje i užas pretočila
u konkretan rad protiv rata, mržnje,
nacionalizma, šovinizma, fašizma i nasilja.“*

Žene u crnom, 1991 →

FEBRUAR

Neda Božinović (1917.-2001.)

„Bez obzira kojoj strani pripadali, bilo da su čuvari ognjišta ili agresori, i jedni i drugi vojnici ruše. I jedni i drugi siluju žene. Ja, žena sa iskustvom iz oružanog sukoba, biram nenasilje. Nenasilje nije kukavičluk. Ono je jednostavno najbolje za današnje vreme“

Žene u crnom, 1991 →

MART

Žarana Papić (1949.-2002.)

"Konstantna agresija prema slabijima je činjenica u Srbiji. Nije to samo mržnja, to je, zapravo, nesposobnost da se prihvati razlika."

Jelka Kljajić Imširović (1947.-2006.)

"U svim ratovima, SPC ne samo da je branila takozvani opravdani rat, već se maksimalno trudila da prečutkuje zločine. O razaranju gradova Crkva nikad nije prozborila, kad je Vukovar pao, kazala je da je 'oslobođen' ali ne i od koga. Arkan je bio naročito omiljen, pa je sve u punoj ratnoj spremi ulazio u Crkve; izjavio je da je njegov vrhovni komandant patrijarh Pavle"

Žene u crnom, 1991 →

Žarana Papić (1949.-2002.)

Sociološkinja i socijalna antropološkinja, značajna feministička teoretičarka, bila je profesorka na Odeljenju za sociologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu. Bila je među organizatorkama prve feminističke konferencije u istočnoj Evropi *Drug-ca žena: novi pristup* u SKC-u u Beogradu, 1978. godine. Autorka sledećih knjiga: *Sociologija i feminizam: savremeni pokret i misao o oslobođenju žena i njegov uticaj na sociologiju* (1989.), *Polnost i kultura: telo i znanje u savremenoj antropologiji* (1997.), *Antropologija žene* (1983, sa Lydijom Sklevicky). Jedna je od osnivačica Centra za ženske studije u Beogradu, 1992. godine; aktivistkinja *Žena u crnom*, učesnica ženskog mirovnog karavana *Žene prelaze granice*, 2002. godine.

Jelka Kljajić Imširović (1947.-2006.)

Rođena u Baču/Vojvodina, sociološkinja, učesnica na studentskim demonstracijama 1968. godine. Uhapšena je 1972. godine, u poznatom slučaju trockističke trojke koja je osnovala Inicijativnu grupu za revolucionarnu radničku partiju. Jedna od najboljih studentkinja sociologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu, gde je radila kao bibliotekarka i predavačica. Jedna od učesnica disidentskog Otvorenog univerziteta, Građanske akcije za mir, Beogradskog ženskog lobija, Ženskog parlamenta, Beogradskog kruga, Asocijacije za žensku inicijativu, Centra za ženske studije. Jedna je od osnivačica *Žena u crnom*, učestvovala u svim uličnim akcijama, napisala brojne eseje za ediciju *Žene za mir* o svim vidovima totalitarizma i otporu, o represiji nad dezerterima, o ratnim zločinima, o SPC i ratu, mržnji prema ženama itd. Antiratna i antifašistička drugarica, beskompromisna borkinja protiv svih vidova totalitarizma, strasna aktivistkinja za demokratiju i pravdu i večna disidentkinja.

Specijalni predstavnik UN-a Generalnog sekretara za braniteljke ljudskih prava (2000.): prvi međunarodni mehanizam za zaštitu braniteljki ljudskih prava ustanovljen je otvaranjem kancelarije Specijalnog predstavnika/ce Generalnog sekretara UN-a, za braniteljke ljudskih prava. Specijalni predstavnik/ca je nezavisan od bilo koje vlade; podnosi izveštaj Savetu za ljudska prava UN-a, jedanput godišnje, ali podnosi izveštaj i na godišnjoj Generalnoj skupštini UN-a. Mandat Specijalnog predstavnika/specijalne predstavnice podrazumeva praćenje implementacije Deklaracije o braniteljicama ljudskih prava.

APRIL

Biljana Kovačević-Vučo
(1952. – 2010.)

"Kad su zločini u pitanju, suverenitet ne predstavlja ništa. Ni jedna država ne sme da dozvoli da u ime suvereniteta štiti ratne zločince."

Dragica Gaga Milenković
(1953.-2010.)

"Kampanju 'Dosta zločina' (2003.) lokalni mediji nisu hteli ni da objave, iako je akcija bila uspešna, mladi su bili vrlo aktivni. U trećoj fazi kampanje 'Vukovar-Sarajevo-Srebrenica-Kosovo-Nemanjina 11' ljudi su promenili stav, nisu hteli ni da vide, žele da zaborave, da stave tačku...'

Žene u crnom, 1991 →

Vera Marković (1946.-2011.)

Od početka rata 1991. godine učestvovala je u svim antiratnim, antifašističkim, feminističkim i antimilitarističkim akcijama. Bila je potpredsednica Socijaldemokratske unije, a kao narodna poslanica u prvoj demokratski izabranoj skupštini Srbije ostala je verna zajedničkim etičkim i moralnim principima. Bila je aktivistkinja Žena u crnom, članica Regionalnog ženskog lobija za mir, pravdu i bezbednost u jugoistočnoj Evropi i jedna od inicijatorki Koalicije za sekularnu državu. Vera se strasno zalagala za sekularizam, protivila se Zakonu o crkvama i verskim zajednicama, zalažući se za potpunu odvojenost crkve od države što je preduslov građanske slobode i ljudskih prava i emancipacije žena. Javno je osuđivala Srpsku pravoslavnu crkvu, ukazujući na to da je ona aktivno učestvovala u stvaranju nacionalističke euforije uoči jugoslovenskih ratova, glorifikaciji ratnika i ratnih zločinaca, mitologizaciji rata i ratnih ciljeva.

Divna Stanković (1956. – 2011.)

Kad je 5. jula 1999. godine mladi tehničar TV Leskovac (Ivan Novković) prekinuo program, optužio režim S. Miloševića za rat i ogroman broj mobilisanih u Jablaničkom okrugu, pozvao ljude na otpor. 20 000 ljudi je izašlo na ulice, Divna ih je predvodila: "Uzela sam mikrofon na improvizovanoj bini na ulici, rekla sve što mi je ležalo na srcu. Sad mogu dalje, spremna da se borim protiv rata i režima". I tako je nastao Divnin neumorni aktivistički uragan na 'južnoj pruži': podigla je žene na noge 'žene su se probudile protiv rata i režimskog terora'.

Jedna je od osnivačica Narodnog parlamenta, Ženskog centra u Leskovcu. U Mreži ŽUC-a aktivno je učestvovala u kampanjama: 'Neću rat' (2000.) u Leskovcu, Vlasotincu, Vučju, Medveđi; u kampanji za priznavanje prigovora savesti (od 2000. do 2003.); 'Dosta zločina' (2003.), 'Izručite ih' itd. Kao odgovorna građanka i hrabra aktivistkinja posećivala mesta zločina. U svemu što je radila, Divna je unosila je kreativni nemir, pobunu, strast...

MAJ

Vera Marković (1946.-2011.)

„Nema promene mentaliteta... nama su ispred nosa masovne grobnice u Batajnici u kojima su sahranjene stotine ljudi od kojih je većina civili. Država koja je sagrađena na tim leševima i koja mirno spava pored tih leševa zaista nije zaslužila dobru sudbinu...“

Divna Stanković (1956. – 2011.)

“Govorili su da o ratu ne sme da se priča, ali ja nisam ćutala. Govorila sam na mitinzima i nije me bilo strah. Bila sam ogorčena, bila sam ljuta, bila sam besna zbog svega što nam se događalo i odlučna da to javno i kažem.“

Žene u crnom, 1991 →

JUN

Nevena Nena Kostić (1968.-2011.)

„To što sam aktivistkinja znači da imam stav, da jasno i glasno kažem stav o tome šta mislim, da menjam. Kao feministkinja i antimilitaristkinja, moram da budem neposlušna ratu, svim vidovima etničke homogenizacije, svim vojskama...“

Žene u crnom, 1991 →

Nevena Nena Kostić (1968.-2011.)

Rođena je 1.8. 1968. u Leskovcu. Aktivizmom je počela da se bavi jula 1999. godine tokom građanskog otpora u Leskovcu protiv režima S. Miloševića. Od tog trenutka pa sve do smrti (21. 10. 2011.) učestvovala je u aktivnostima brojnih lokalnih inicijativa: Narodni parlament, Ženski centar. Već od 1999. bila je aktivistkinja Mreže Žena u crnom. Osnivačica je i koordinatorka ženske mirovne grupe „Žene za mir“ (2004.) u Leskovcu; takođe je bila jedna od koordinatorki aktivnosti Ženskog suda. U skladu sa najvišim moralnim principima, prvo je osuđivala zločine počinjene u naše ime, a onda i sve ostale: „*Odgovorna sam jer su moji sugrađani dezzerteri morali da napuste zemlju, jer je moj komšija Hrvat morao da napusti zemlju, jer je vlasnik poslastičarnice Albanac takođe morao da napusti zemlju...*“ Aktivno je i neumorno praktikovala solidarnost sa svim potlačenima - od žena žrtava nasilja u porodici, žena Srebrenice, seksualno različitih. U sve je aktivnosti utkala svoju neumornu aktivističku strast, posvećenost i znanje.

— — — — —

Dragica Pavlov Krstić (1958.-2013.)

Novinarica pune tri decenije, glavna i odgovorna urednica i direktorka TV Pirot, čije su političke emisije *'Homo politikus'* i *'U fokusu'* uživale veliku popularnost među građanstvom. Dobitnica brojnih nagrada za novinarski angažman, a 2012. dobila nagradu UNICEF-a za izveštavanje o vršnjačkom nasilju. Kao aktivistkinja grupe Žene juga i Mreže Žena u crnom učestvovala u mnogim aktivnostima koje su raskrinkavale nepravde protiv ranjivih, potlačenih grupa. Aktivno je učestvovala u organizaciji Ženskog suda, organizujući debate i radionice o feminističkom pristupu pravdi – suočavanju s prošlošću, učešćem žena u izgradnji mira, pravima, bezbednosti, itd. „Pre 2000. bili smo bezbedniji, bili smo bliži, povezaniji. Znala sam da će u onome što radim iza mene stajati ANEM, Nezavisnost, NVO sektor. Borili smo se za drugačije društvo, tražili smo društvo u kome postoje šanse za vredne i talentovane, a ne za prevarante i mafiju“, kazala je par meseci pre smrti na jednom od susreta na Mreži ŽUC-a.

— — — — —

Tamara Kaliterna (1945.-2013.)

Rođena u Zagrebu, osnovnu školu pohađala u Rijeci, izbačena iz gimnazije zbog organizovanja štrajkova. Kao studentkinja sociologije ranjena na studentskim protestima u Beogradu 1968. godine. Članica Saveza reformskih snaga Jugoslavije, Građanskog saveza i Socijaldemokratske unije. Radila u Tanjugu, odakle je svoje tekstove slala potpisujući ih pseudonimom Slobodanka Milošević. Kolumnistkinja crnogorskog nedeljnika *Monitor*, *Danasa* i *Peščanika*. Saradnica Inicijative mladih za ljudska prava. Aktivistkinja Žena u crnom, učestvovala u svim antiratnim akcijama, u istraživačkim programima, uređivala Bilten o Rezoluciji 1325 o feminističko/antimilitarističkom pristupu bezbednosti, demilitarizaciji i uticaju žena na rešavanje postkonfliktnih problema. ŽUC i Cenzura objavili su izbor njenih tekstova u periodu 1990-2013. *Ponavljači lažne istorije*, jedan od najznačajnijih dokumenata o ratovima 90-ih godina.

JUL

Tamara Kaliterna
(1945.-2013.)

„U zemlji koja, kako je voleo da kaže njen izabranik Slobodan Milošević 'nije bila u ratu' ima 17 masovnih grobnica... Grobišta Albanaca ubijenih na Kosovu i prenetih u Srbiju su na lokacijama koje pripadaju policiji, Državnoj bezbednosti ili specijalnim jedinicama. Samo Haški sud vodi računa o batajničkim zločincima. Sudovi Srbije nisu nikog optužili za Batajnicu“

Dragica Pavlov Krstić
(1958.-2013.)

„Mi kao narod, kao srpski narod treba da govorimo u svoje ime. Naravno da jedan narod ne može da se nazove genocidnim, ali ako mi zločince čuvamo u svom okrilju, moramo prihvatiti da se čitav narod nazove pogrdnim imenima. Imamo obavezu da znamo istinu i da se s njom suočimo, a da oni koji su krivi budu privedeni pravdi“

Žene u crnom, 1991 →

AVGUST

Nada Dabić (1955.-2018.)

"Moj cilj je da se svo oružje ukine i da se ukinu sve vojske i policije u svetu."

Jasna Bogojević (1946.-2015.)

"Besna sam na ovaj režim koji je počeo rat, na ljude koji su podlegli toj propagandi... Nema ozbiljne promene javnog mnjenja dok vlast svojim stavom, a naročito institucijama, ne prione čvrsto i odlučno na rasvetljavanje mračne prošlosti i naše uloge u njoj."

Žene u crnom, 1991 →

Nada Dabić (1955.-2018.)

Rođena u Nišu 1955. godine, osnovnu školu pohađala je u rodnom gradu i Zagrebu, a srednju u Rumi i Pančevu. Upisala je Pravni fakultet u Sarajevu, koji je morala napustiti zbog početka rata. Dolaskom S. Miloševića na vlast, ostala je bez posla 1988. u Gradskom sekretarijatu za narodnu odbranu. Nakon pobjede opozicije na lokalnim izborima, vratila se na posao u Gradski sekretarijat za saobraćajne poslove 1997. Antiratna aktivistkinja od samog početka rat, pomogla je mnogim muškarcima da ne odu na ratište, zbog čega je često i privođena. Jedna od osnivačica Lige socijaldemokrata Vojvodine, aktivistkinja Žena u crnom, osnivačica grupe Esperanca u Novom Sadu. Nada je aktivno učestvovala u svim aktivnostima ŽUC-a: obrazovnim programima, uličnim akcijama i kampanjama, usmerenim na suočavanje s prošlošću i afirmaciju antifašizma, sekularizma i feminizma.

Jasna Bogojević (1946.-2015.)

Jedna od malobrojnih građanki koje su učestvovala u svim antiratnim inicijativama u Beogradu. Aktivistkinja Civilnog pokreta otpora, Žena u crnom, grupe Živjeti u Sarajevu, Beogradskog kruga, Inicijative mladih za ljudska prava, saradnica Fonda za humanitarno pravo, aktivna učesnica u akciji prikupljanja „100 000 potpisa za mir“ (Referendum protiv rata-oktobar 1991 – maj 1992.), Crnog flora, Poslednjeg zvona, Žute trake, neumorna blogerka na Blogu B92. Bila je među pokretačicama *Paljenja sveća* - svakodnevne antiratne akcije pred Predsedništvom Srbije u Beogradu (od 8. 10. 1991, do 8. 2. 1992.), koja je trajala šest meseci a ona nije izostala nijedan dan. Prvi transparent bio je *Za sve poginule u ratu*. Bio je istaknut i transparent *Solidarnost sa svim pobunjenicima protiv rata*. Upaljeno je 72 000 sveća, akcija nije prekidana ni u najhladnijim i najvetrovitijim danima, uprkos stalnim režimskim napadima na „izdajnice“ i „antisrpske elemente“.

Jesenka Senka Mandrino (1951.-2014.)

Jesenka Senka Mandrino je rođena 15. oktobra 1951. u Kragujevcu. Kao treća ćerka, rođena u jesen, dobila je ime Jesenka. U Pančevu pohađa Gimnaziju, ali je zbog zdravstvenih problema i nemogućnosti da redovno pohađa nastavu, završila srednju bibliotekarsku školu u Beogradu. Studirala je istoriju na Filozofskom fakultetu u Beogradu, gde je diplomirala 1980. godine. Predavala je istoriju u više srednjih škola u Pančevu, u kojima je sprovodila i brojne programe posvećene kulturi mira, suživota i tolerancije. Bila je jedna od osnivačica i predana aktivistkinja više mirovnih grupa u Pančevu: Pokreta za mir Pančevo (1991.), Mirovne grupe "M" (1994) i Ženske mirovne grupe – Pančevo (2000). Isključivo zahvaljujući njenoj istrajnosti i posvećenosti, akcija paljenja sveća za sve žrtve rata, započeta 1991. godine je u Pančevu trajala pune četiri godine, do zvaničnog okončanja rata u Jugoslaviji 1995. godine. Jesenka je bila aktivna i u Mreži ŽUC-a: uličnim akcijama prvenstveno protiv rata i ratnih zločina, obrazovnim programima itd.

Tatjana Tanja Tagirov (1961.-2017.)

Pravnica, novinarka i antiratna aktivistkinja rođena je u Zagrebu, gde je (nakon osnovnog i gimnazijskog školovanja u Gospiću i Ogulinu) diplomirala na Pravnom fakultetu. Bila među osnivačima prvog nezavisnog radija u Zagrebu *Radio 101*, od 1983. novinarka zagrebačkog *Večernjeg lista* (posebno istaknuta po znalačkom praćenju politički motivisanih suđenja u Nišu i Bihaću), 1990. prešla u *Jutel*. Bila je među osnivačicama Antiratne kampanje Hrvatske (gde se prvenstveno bavila zaštitom ljudskih prava), kao jedna od urednica nedeljnika *Arkzin*, glasila Antiratne kampanje. Učestvovala na jednom od prvih sastanaka Međunarodne mreže Žena u crnom, od 2000. živela u Beogradu, delujući kao dopisnica zagrebačkih medija (među kojima se ističe saradnja s nedeljnikom *Novosti*) i članica redakcije nedeljnika *Vreme*. Učestvovala u većem broju aktivnosti ŽUC-a, posebno onih posvećenih suočavanju sa zločinačkom prošalošću.

SEPTEMBAR

Jesenka Senka Mandrino
(1951.-2014.)

„Od 12. novembar 1991. do novembra 1995. održavala se svake subote antiratna akcija 'Paljenje sveća u Pančevu'; akcija je prerasla u simbol pančevačkog mirovnog pokreta“

Tatjana Tanja Tagirov
(1961.-2017.)

“Sve ove naše države nastale su na zločinu. Ovaj rat nije bio rat s nekakvim višim ciljevima, nego se zasnivao na tome da se ubije susjed zato jer je druge nacije ili vjere, a u krajnjoj liniji zato da bi mu se oteo frižider, televizor, stan ili kuća.

Žene u crnom, 1991 →

OKTOBAR

Zagorka Golubović (1930.-2019.)

„Nastavak ratne politike ubijanja, jeste svesna politika zastrašivanja, a to je povezano sa pitanjem slobode; ona zahteva odgovornost i kad smo svesni da je zlo pred nama i kad preuzmemo odgovornost kao slobodne ličnosti, spremni smo na rizike“

Borka Begović (1928.-2018.)

“Otkad sam postala neposlušna mnogo mi je bolje, neposlušnost je glavna reč u mom rečniku.”

Žene u crnom, 1991 →

NOVEMBAR

Vera Vebel Tatić (1943-2020)

"Ja više nacionalnost, narodnost, manjine, i slično – ne priznajem. Priznajem samo da sam kosmopolitkinja. Domovina je tamo gde je mir. Tamo gde je smrt nema više domovine."

Borka Pavićević (1947.-2019.)

'Srebrenica jula meseca 1995. jeste mesto poraza čovečnosti... Genocid u Srebrenici – ono što se ovde tako teško imenuje i naziva 'strašan zločin', 'veliki zločin' – preimenovanje zločina iz ravnodušnosti - to je cenjkanje, nedostojno čovečnosti...'

Žene u crnom, 1991 →

— — — — —

Šefika Fika Filipović (1929.-2022.)

Rođena je u Mostaru, veći deo života provela je u Beogradu, gdje je i umrla. Aktivistkinja ŽuC-a od 1994. godine: „Viđala sam ih na Trgu Republike, gledala ih onako iz prikrajka. Mislila sam: ko su ove žene koje tu stoje svake srijede? I ja sam dolazila svake srijede, ali nisam im se odmah priključila. Godine 1994. bilo je stajanje i kad sam ja vidjela sve te transparente o Bosni, u vezi sa Sarajevom, Mostarom, ja sam se odmah priključila ženama i nosila transparent 'Mostarke niste same'. Tako su mi tog momenta suze lile, dok sam držala taj transparent. Posle je sve išlo svojim tokom, išla sam da stojim svake srijede...” Na ulici je bila prisutna i kad je fizički bila odsutna, kad više nije mogla da bude sa nama. Slobodnomisleća i emancipovana žena, jako je volela radionice: “Mnogo sam naučila, sve što nisam znala o feminizmu, to sam kroz edukaciju jako dobro prihvatila. Tokom ovih godina, ja sam dosta uznapredovala u smislu feminizma, antiratnih akcija, antimilitarizma” Imala je žar i zanos mladosti i volela da se druži sa mladima.

— — — — —

Zorica Trifunović (1954.-2022.)

Rođena u Kragujevcu 1954. gde je pohađala osnovnu i srednju školu; diplomirala Ekonomski fakultet, a potom postdiplomske studije (studije mira i međunarodna politika). Jedna od osnivačica Ženske stranke (ŽEST) u Beogradu 1990. godine. Priključila se 1991. Centru za antiratnu akciju, gde je svakodnevno pružala podršku i pomoć dezerterima i prigovaračima savesti itd. među organizatorima ključnih antiratnih akcija tokom devedesetih, od kojih izdvajamo: 'Had mira' (1991.) pod sloganom 'Za mir u Jugoslaviji – za pregovore umesto rata'; Žuta traka (1992.); aktivno učestvovala u organizaciji antiratnog koncerta u Beogradu 'Ne računajte na nas' (1992.) protiv opsade Sarajeva. Kao odgovorna građanka i antiratna aktivistkinja odlazila je u zaraćena područja: u Tuzlu (1994.); Sarajevo (1995.), pružajući podršku multietničkim i mirovnim inicijativama. Od 2003. do 2012. godine radila s Quaker Peace & Social Witness (Velika Britanija) na regionalnom programu suočavanja s prošlošću. Od početka 90-ih bila je aktivna u Ženama u crnom učešćem na uličnim akcijama i u obrazovnim programima (suočavanje s prošlošću i antimilitarizam). Zorica – nesebična aktivistkinja, duhovita i dobra drugarica pružala je nežno utočište i u svom domu...

DECEMBAR

Šefka Fika Filipović (1929.-2022.)

Godine 1994. bilo je stajanje i kad sam ja vidjela sve te transparente o Bosni, u vezi sa Sarajevom, Mostarom, ja sam se odmah priključila ženama i nosila transparent 'Mostarke niste same.'

Zorica Trifunović (1954.-2022.)

„Uvek sam podržavala dezertere i prigovarače savesti, kao naše saveznike u borbi protiv rata, da budemo zajedno protiv rata, militarizma, nacionalizma, da režimu ne dozvolimo da govori u naše ime“

Žene u crnom, 1991 →